

TRZASKA BORZA

POZIV TAJNIŠTVA OF ZBIRAJMO spominsko gradivo iz NOB

za razstave, ki bodo ob deseti obletnici OF po naših krajih

Letos v aprilu bomo praznovali obletnico ustanovitve OF, ki je v najhujših dneh sprejela v svoje roke usodo slovenskega naroda. Ta desetletnica nam narekuje, da posvetimo proučevanju narodno-osvobodilne borbe vso skrb, da tako zberemo vse predmete, ki imajo kakršnokoli zvezo z našo narodno-osvobodilno borbo, kakor tudi vse spominsko gradivo, ki more kakorkoli osvetliti dogajanja v tem velikem času.

Pozivamo zato vse slovensko ljudstvo, bivše partizane in aktiviste OF kakor tudi vse one, ki so na katerikoli način spremljali ali sodelovali v narodno-osvobodilnem gibanju, da nam s svojim sodelovanjem omogočijo zbrati čimveč točnih in resničnih podatkov, kakor tudi predmetov iz NOB. Vsak najmanjši podatek, vsak najskromnejši predmet bo nov dokument, ki nam prikaže nam in našim potomcem veličino ljudskega upora proti nacifasizmu.

V proslavo desete obletnice OF bomo priredili nekaj spominskih razstav in med letom objavili spomine borcev in aktivistov. Pri vsakem okrajnem in krajevnem odboru OF so izbrani tovarši, ki jim je bila poverjena naloga, da organizirajo zbiranje spominskega gradiva.

Vabimo vse naše ljudstvo, da s temi tovarši sodeluje in jim s svojo pomočjo omogoči izvršitev sprejele naloge. Za vsa pojasnila se obrnite na okrajne odbore OF, ali na tajništvo OF (Ulica Ruggero Manna 29, tel. 29-582).

TAJNIŠTVO OSVOBODILNE FRONTE

SAMIH OBLJUB SO SLOVENSKE STARŠI ŽE SITI

Zahtevamo otroški vrtec na šoli v Ul. sv. Frančiška

Skoro leto dni čakamo slovenski starši, ki bivamo v okolici Ul. sv. Frančiška, na otvoritvi slovenskega vrta. V tem času smo bili že šestkrat pri šolskih oblasteh s prošnjami in zahtevami, da bi bilo to vprašanje končno vendirale rešeno. Zgleda, da smo se seveda tudi upravi slovenskih otroških vrtec, ki nemalo dala, po tolikih brezplodnih protestih, zagotovilo, da bo slovenski vrtec odprto kaj po novem letu.

Mislili smo, da gre vsaj toliko za resno obljubo, ki jo bo do odgovornosti krogi držali. Toda žal je bila tudi ta obljuba, kot se kaže drugimi v zvezi s slovensko šolo, le prazna beseda. Delegacija slovenskih staršev, ki se je prvi dan pouka v novem letu zopet zgledala pri odgovornih čimteljih, je namreč izvedela, da je uprava slovenskih otroških vrtec že dvakrat zaprosila višje šolske oblasti za potrebnimi denarnimi krediti, da pa do danes ni dobila še nobenega odgovora.

Pa naj je kdo reče, da takšno postopanje ne predstavlja očitnega zapostavljanja slovenske šole! Odgovorne šolske oblasti so sicer zelo radodarne s obljubami, ter nam prav radi priznavajo upravičenost naših zahtev; toda motijo se, če mislijo, da so samo s obljubami in lepi besedami že storiše svojo dolžnost do naš Slovencev, ki imamo vso pravico do šol v svoji jeziku. Zato nas takšne nje-rove obljube prav nič več ne ganejo in ne varajo, temveč nas vzbujajo k še bolj odločni borbi v obrambo pravic slovenske šole.

Čudno se nam zdi, da nam šolske oblasti vedno priznavajo upravičenost zahtev, obenem pa teh nikoli ne jemljejo v poštev.

Volivci

preglejte volivne imenike!

Tržaški prebivalci naj se takoj pozanimajo, ali so vpisani v volivne imenike. Volivni imeniki so namreč že od 1. januarja na vpogled v analitičnem uradu v Ul. Diaz 23, III nadstropje in bodo na razpolago občinstvu do 15. t. m. Proti morebitnim pogreškom se bodo morali zainteresirani pritožiti v dneh od 15. januarja, in sicer končni volivni komisiji, ki ima sedež v Justični palači v Ul. Coroneo. Nujen je torej točen pregled imenikov. (V primeru, da eventualne nepravilnosti ne morete sami urediti, se obrnite na Slovensko-italijansko ljudsko fronto, Ul. Ruggero Manna 29.

Zakaj...?

ZAKAJ hodi tržaški župan Bartoli se v Gorico na esulске ples? Zakaj...? Zakaj slovenski Uradniki list ZVU tako nasramno pači slovenski jezik z navajanjem popolnoma italijanskih imen za naše slovenske kraje? Zakaj so dobili stanovna v Sv. Križu tudi tujci, medtem ko so domačini ostali brez njih, in to kljub pomenu zagotovljeni več občinjskih odbornikov, da stanovna imenja namenijo za zlobo domačinom? Zakaj lahko z nekaterimi osebnimi izkustvami prestopi mejo na Fernetičih, ne moreš na naprej, če potuješ z vlakom?

GOVOR DELAVCA TOV. MAGLICE NA KOPRSKEM RADIU

„Pozdravljamo ustanovni kongres Enotnih razrednih sindikatov“

Zakaj je tov. Maglica postal član Enotnih razrednih sindikatov in kakšen je sindikalni položaj v Tovarni strojev

Včeraj zvečer je po koprskem radiu govoril o važnosti in pomenu ustanovitve kongresa Zveze enotnih razrednih sindikatov tov. Mario Maglica, delavec v Tovarni strojev v Trstu. V svojem govoru je dejal sledeče:

„Tovarni strojev v Trstu je delavec Tovarni strojev, delavec vseh tovarni v podjetju!“

Cez nekaj dni bo kongres Zveze enotnih razrednih sindikatov Tržaškega ozemlja. Pri tem členu v Trstu bom v kratkih besedah pojasnil, kakor sem postal član teh sindikatov in zakaj želim, da bi bili Enotni razredni sindikati čimprej obnovljeni. Nam vsem so dobro služile izkušnje iz let 1918 do 1945.

Po zaključku druge volje leta 1945, smo bili popolnoma prepričani, da bodo vsi naši delovni in življenjski problemi rešeni; toda ugotoviti smo morali, da nas je čakala še ostra borba. Ta borba je žela celotne

uspehe, kajti bili smo združeni in močni. Junija 1948 je prišlo do razrušenja enotne fronte delavcev; ta dogodek so izrabili v svoje namene industrijski, Tisti, ki so bili odgovorni za razrušenje enotnega delavskega gibanja so vnesli med delavce tudi sovražstvo ter so ustvarili na ta način pogoje za ustanovitev protidelavskega gibanja.

Težke posledice te politike običajno tudi mi, delavci Tovarni strojev, delavci vseh tovarni v podjetju, ne kažejo nobenega interesa za sindikalno življenje; zborovanjem v delavnicah pristojstvo zelo majhno število delavcev; večina delavcev nima nikakega zanimanja za sindikate. V Tovarni strojev še več mesecev nimamo stenočara, ki je bil vedno dvojezičen. Pred meseci smo imeli v naši tovarni volitve tovarniškega odbora, v katerih so se poslužili izdajalcev delavskega razreda vseh mogočih zvižajev in seplev, da bi dosegli želeno zmago. Kako je sestavljen odbor, nam najbolj jasno pokaže članek, ki ga je napisal Dario Crisovin dne 11. decembra v „El Lavoratore“. Na teh volitvah je bilo izbranih v odbor v podjetju 6 članov Enotnih sindikatov in trije člani Delavske zbornice. Po njihovi izvolitvi ni bilo več objavljeno na razglasnih deskah nobeno poročilo v slovenskem jeziku. In to je samo nekaj odlomkov iz novega položaja.

Kakšen je resničen sindikalni položaj, nam pa pokažejo sledeči dogodki: pred približno 6 tedni so se zbrali v menzi delavci dveh delavnic ter so protestirali proti težkim gospodarskim prilikam. Ker odbor v podjetju ni bil sposoben postaviti nobene gospodarske zahteve, so delavci sami zahtevali, naj bi jim vodstvo dovolilo delati na domu.

Vakuumu je popolnoma jasno, da je taka zahteva delavcev sicer v nasprotju z interesi delavcev. Toda delavci, ki vidijo, da so popolnoma zapušteni, upajo pač, da bodo lahko z delom nadur izboljšali svoje kritične življenjske pogoje. Tako veliko je njihovo razočaranje, da pravijo še isto odkrito: »Povrnili smo se v razmere za časa fašizma, še niso te še slabše.«

Na zborovanju, ki ga je sklical odbor v podjetju v tovarni strojev 5. januarja 1951, je g. Lauri Carmelo, član omenjenega odbora, izjavil med drugim sledeče: »Tišini zahtevamo, da bi se borili za zvižanje plače na 60 tisoč lir mesečno. Zahtevamo takšen povišek je nekaj popolnoma nemogočega, kajti vojaška uprava, ki je nad nami, nam kaj takega ne dovoli in lahko se nam zgodi, da bi izgubili vse.«

G. Lauri in njemu podobni, ki se toliko boje bajnetov vojaške uprave, imajo vse več poguma, ko gre za ustrahovanje delavcev, ki odločno odbijajo njihovi oportunizem. Gospoda Lauriju bi lahko tudi takole odgovorili: »Ej Italij, kjer ni vojaške uprave, se Splošna zveza italijanskih delavcev (CGIL) danes ne bori niti za

osnovna izboljšanja življenjskih in delovnih pogojev delavskega razreda, čeprav je tudi ta pred časom poudarjala potrebo po borbi za doseg izboljšanja na vsoto 60 tisoč lir.

Isteza dne g. Bevilacqua Lucio, prav tako član odbora v podjetju, zagrožil nekemu tovarniškemu delavcu, članu Enotnih razrednih sindikatov, da se mu bo slabo godilo, če bo še nadalje, vršil razredno sindikalno aktivnost v tovarni. Poslužil se je pri tem prav istih teorističnih sistemov, ki so nam znani še iz časa fašističnega terorja. Ob tem položaju nam ne preostaja drugega, kot da obnovimo razredne sindikate, ki predstavljajo edino garancijo za našo nadaljnjo uspešno borbo. Jas, kot toliko drugih delavcev, sem trdno prepričan, da je mogoče izboljšati naše življenjske in delovne pogoje edine na ta način, da obnovimo Enotne razredne sindikate, zato že sedaj pozdravljamo njih ustanovni kongres.

NEPRIČAKOVAN PREOBRAZ

ZOPET NA DELU odpušteni delavci

Vendar se je eno izmed vprašanj tržaškega delavskega razreda rešilo v korist prizadetih delavcev. Gre namreč za vprašanje delavcev, zaposlenih pri občinskem poljedelskem podjetju, ki so bili pred časom odpušteni z dela. Kot vemo, so se vršila pogajanja med sindikalnimi predstavniki in odgovornimi krogi za rešitev tega vprašanja, od katerega je bilo odvisno 385 delavcev. Ko je vse kazalo, da ni nobenih izgle-
dov za pravično rešitev tega vprašanja, in ko so časopisi objavili še odgovor vojaške uprave, ki je izjavila, da ne namerava dati nobenih denarnih kreditov občinskemu poljedelskemu podjetju, se je položaj nenadoma izpremenil, kot že rečeno, v korist prizadetih delavcev. Izvedeli smo namreč, da je vojaška uprava izpremenila svoje dosedanje stališče glede tega vprašanja ter je izjavila, da namerava dati občinskemu poljedelskemu podjetju na razpolago toliko denarja, da bodo začasno ukinjeni vsi odpušteni delavci, ki so bili pred časom odpušteni z dela. Seveda je ta rešitev le začasna in bodo lahko zato delavci že čez nekaj mesecev stali pred istim vprašanjem, kje najti novo zaposlitev.

Kljub temu so prizadeti delavci z veseljem sprejeli vest, da so ponovno sprejeti na delo, saj je bila s tem rešena njihova skrb: kje najti v zimskem času, ko so življenjske prilike še vse težje, novo zaposlitev.

Kot smo izvedeli, so se delavci včeraj že vrtnili na svoje delo. Odgovorni čimtelji bodo pa med tem časom proučevali možnosti, kako imajo samo italijanski trgovci, ki pa za tržaške trgovce v Londonu nikakega razčuna. Trgovci v veliki večini kupujejo afriško in indonezijsko kavo. Začetni so ugodno konjunkturo in zato dvignili svoje cene. Tržaškim trgovcem in kavarnarjem ta kava ni všeč, ker njena kvaliteta ne odgovarja potrebam tržišča.

Milijonska poneverba na trošarinskem uradu

Agenti letiške policije so 6. t. m. aretirali glavnega blagajnika trošarinskega urada tržaške občine 49-letnega Italijana O. svašdnika in 49-letnega Italijana O. Osvaldini zaradi poneverbe 3.680.000 lir zaradi poneverbe občine. Druge podrobnosti za sedaj niso znane.

Z vespo v avto

Sinoči okrog pol 17 je vozil Mario Hegel iz Ul. Stuparje 19 z avtomobilom po Ul. Gateri. V bližini ljudskega vrta je zavil na levo po Ul. Battisti s tem križal pot 31-letnemu Luigijs Dolcetti iz Ul. Doce 12, ki je na »Vespi« drvel po Ul. Battisti. Dolcetti ni ugnel pravčasno ustavit vozila ter je zaletel v že omenjeni avto in se nevarno poškodoval po obrazu.

Ponesrečenca je Hegel takoj odpeljal v splošno bolnico, kjer so ugotovili, da ima Dolcetti zlomljen nosni hrustanec in poškodovan nosno kost, zaradi česar se bo moral zdraviti 10 do 15 dni. Na vozilih pa ni bilo posebne škode.

Tatinski podvigi

26-letnemu Vilfredu Schnablu iz Ul. Pindemonte 1 so predsinotni odeslali neznanici iz avtomobila, ki ga je pustil pred prenočiščem Vanoli, 2 sulkiji in ovratno ruto. S tem so Schnabla oskodovali za približno 140 tisoč lir.

Dolgopostrežni tudi na plesih niso kdo vse kako tankovestni. Pri tem ne priznavaš niti mladim plesalkam. 19-letni Bogomil Salvi iz Doline so n. pr. predvčeršnjem v krožku Rosandra izmaknili iz plašča, ki ga je obesila na vrata, 300 lir. Salvijevi seveda ni ostalo drugega, kakor javiti zadevo policiji.

Sita življenja

Marija Savron z Opčin je po 29 letih prišla do zaključka, da je pravzaprav ne izplača živeti. Zakaj, tega ni mogla povedati niti potem, ko so jo v bolnici spravili do zavesti.

Predkongresna sestanka

sindikalne podružnice novinarjev in upravnega osebja

Včeraj popoldne so imeli člani sindikalne podružnice novinarjev svoj predkongresni sestanek, na katerem so razpravljali o pomenu in važnosti ustanovitve kongresa Zveze enotnih razrednih sindikatov, ki bo 20. in 21. t. m. v Trstu in kateri glavna naloga bo zaščiti smeri borbi, ki jo bo moral voditi delavski razred v obrambo svojih pravic in interesov. Izbrano so diskutirali tudi o načrtu novega statuta Zveze enotnih razrednih sindikatov ter o njegove glavne tečke popolnoma odobrili.

Po diskusiji o obeh važnih problemih so navzoči iz svoje srede izvolili delegate, ki jih bodo zastopali na ustanovnem kongresu. Sledila je še zadnja točka dnevnega reda, v kateri so navzoči obravnavali še več drugih problemov. Zaključili so svoj sestanek s trdnim sklepom, da bodo po svojih možnostih spregledali k uspehu omenjenega kongresa.

Prav tako je imelo svoj predkongresni sestanek včeraj tudi upravno osebje ZTT. Na sestanku so člani razpravljali o sedanjem položaju na sindikalnem področju, nato pa so se seznanili s statutom Zveze enotnih razrednih sindikatov, ki bo ustanovljena na prihodnjem kongresu. Tudi na tem sestanku so bili izvoljeni delegati za ustanovni kongres.

Nič novega z brziško kavo

Se vedno tržaški trgovci s kavo ne morejo nabavljati kave v Braziliji. Ni bila izdana nikakršna začasna odločba o izvozu kave iz Brazilije, ki bi omogočila tržaškim trgovcem, da bi nabavili kavo iz Brazilije. Prav tako ni bila izdana nobena odločba v korist Trsta, ki ne more nabavljati kave na osnovi italijanske - brazilskega kliranga. Dejansko pa bi tudi takšna odločba ne pomagala nič, ker je bil italijanski klirang za kavo 15 milijonov dolarjev izbran že 29. decembra.

Možnost nabavit preko Londona kavo imajo samo italijanski trgovci. Ni pa za tržaške trgovce v Londonu nikakega razčuna. Trgovci v veliki večini kupujejo afriško in indonezijsko kavo. Začetni so ugodno konjunkturo in zato dvignili svoje cene. Tržaškim trgovcem in kavarnarjem ta kava ni všeč, ker njena kvaliteta ne odgovarja potrebam tržišča.

Marija Prašelj je podlegla poškodbam

Včeraj ob 10.30 je v splošno bolnico umrla 77-letna Marija Prašelj s Kontovela št. 136. Kakor znano, je starša s. t. m. padla 2 m globoko ter si pri tem zlomila desni kolenski sklep. Pravzaprav zaradi visoke starosti ni mogla prebrati hudih poškodb.

Večni pretepi v begunskih taboriščih

Tokrat so se udarili pri Sv. Savi. Kakor se da sklepati iz policijskega poročila, so prisilili v vas bolgarski begunci iz taborišč pri jezuitih ter se zgrda lotili dveh Rusov. Policijski agenti, poklicani na mesto spopada, so našli tam le enadva, ki sta vlekla krajši krog. To sta 44-letni Nikigor Andrejev in 56-letni Serner Snežkov. Oba sta bila postopoma potolčena po obrazu, medtem ko se napadalcem ni zdelo potrebno počakati na policijo.

Nevarne igrače

Konaj 12-letni Tullio Scher, stanujoč v Ul. Panceria 28, se bo moral zdraviti 12 do 15 dni v splošni bolnici, ker mu je navadna petarda domačega izdelka razgrznila dan.

Kakor je Tullio pripovedoval v bolnici, se je včeraj okrog polne igral z vrstniki v Barokovih. Dan prej so namreč našli omenjeni nabo in ga skušali včeraj preiskati. Nevarna reč pa je v razpoložljivi povzročila nesrečo.

KOLEDAR

Gledališče - Kino - Radio

Kadar boš na razjo šel

Kadar boš na razjo šel, pridi mi povedat, da ti bom pomagala punkelček zavezati.

Punkelček zavezala bom, milo se jokal bom, ker te ne bodo videli več moje oči.

Kadar boš nazaj prišel, pridi mi povedat, da ti bom pomagala punkelček zavezati.

Punkelček zavezala bom, sladko se smejala bom, ker te bodo videli spet moje oči.

SEJA OKRAJNIH TAJNIŠTOV OF

SEJA OKRAJNIH TAJNIŠTOV OF bo v torek dne 9. januarja 1951. ob 12. uri na sejo, Ulica R. Manna 29.

SINDIKALNE VESTI

V petek 12. t. m. ob 20. se je volilnega odbora Enotnega razrednega sindikata za delavce strokov. Dnevni red: 1) Diskusija o načrtu statuta Zveze SINDISTO: 2) važna vprašanja.

Prva seja conskega sveta

3. januarja je bilo prvo redno zasedanje conskega sveta. Na tem zasedanju je tajnik Luchi podal poročilo o opravljenem delu v 1950 letu.

Odbor je na 52 sestankih (proti 48 v 1949 letu) obravnavalo 885 problemov (proti 718 v letu 1949), torej povprečno 17 na vsako sejo. Razviritelj problemov po izvoru je sledeča:

Tržaško okrožje 207, tržaška občina 189, miljska občina 36, delvinsko-nabrežinska občina 31, dolvinska občina 12, zgornjska občina 7, repenaborska občina 9, ECA v Trstu 26, ECA v Repenaburi 1, ECA v Miljan 3, občinska bolnišnica v Trstu 19, otroška bolnišnica »Burla Garofalo« 8, Institut »Burla Garofalo« 6, Protituberkulozni konzorcij 19, Konzorcij devinskih, nabrežinskih, zgornjskih in repenaborske občine 4. Ustanova za zaščito mladotnih 3, razni 11.

V preteklem letu je prišlo 264 pritožb proti različnim občinskim ustanovam. Bile so večinoma pritožbe glede trgovinskih licenc. Predsedstvo cone je pozitivno rešilo 190 pritožb, 74 pa jih je odloilo, 34 pritožb je bilo vloženih zaradi protidela o neoporečnosti. Predsedstvo cone jih je 20 ugodilo, 14 pa odloilo.

Pa smo torej do razpravljanja o sklepu tržaške občine, ki odloči, da se vsem občinskim upraviteljem plača funkcijni dodatek, oziroma dodatek prav tako, kot se izplačuje vsem aktivnim uslužbenecem od 1. julija 1949. 12.09. Zabrava opoldanske koncert: 12.30. Orgelske skladbe: 12.45. Poročila iz italijanskega: 13.00. Napoved časa - poročila v slovi: 13.15. Samostojna Josipa Hvaljeva, tenorist Stjepan Sajfar: 13.45. Glasba po željah italijancev: 14.30. Pregled lista iz italijanske: 14.45. Pregled lista iz italijanske: 15.00. Zaključek.

17.30. Politična aktualnosti (it.): 17.40. Zabrava glasba: 18.00. Ljudska glasba (italijanska): 18.15. Iz zbirke novih plošč: 18.45. Poročila v hrvaščini: 19.00. Glasbena poročila: 19.15. Poročila v italijanski: 19.30. Napoved časa - poročila v slovi: 19.45. Rezervirano za predkongresno oddajo Enotnih sindikatov: 20.00. Vrednotenje: 20.15. Opera v treh dejanjih: 22.00. Labkralna orkestralna glasba: 22.30. Južnomeriska pesna glasba: 23.00. Zabrava glasba: 23.15. Zabrava glasba: 23.30. Objava dnevnega sporeda za naslednji dan v italijanski: 23.35. Serenada: 23.50. Zaključek oddaje.

Novi ravnatelji

Ureda za obveščanje javnosti pri Zvezniški vojaški upravi

TRST, 8. (AIS) - Zvezniška vojaška uprava sporoča, da je danes Mr. A. L. Lyall predal pošte Ureda za obveščanje javnosti pri Zvezniški vojaški upravi Mr. Merz - N. Cootes. Novi ravnatelj Ureda za obveščanje javnosti Mr. Cootes bo vodil urad v smislu ukaza št. 308 z dne 26. julija 1948.

G. Merrit Newton Cootes, no. pr. obveščevalni ravnatelj ZVU, je bil rojen v Norfolk (Virginiji), velikemu pristanišču mestu, katerega vprašanja so v doloterem oziru podobna vlogam našega območnega mesta. Kot poklicni diplomat in funkcionar znanega ministrstva Združenih držav je služboval pri raznih diplomatskih poslatstvih v vseh delih sveta. Nazadnje je služboval na konzulatu v Karajinu, v Pakistani.

Gospod Cootes je promoviral na veliki univerzi Princeton (New Jersey), nato je stopil v diplomatsko službo in služboval na poslanstvih v Lizboni, Moskvi in Rimu.

Novi ravnatelji

Ureda za obveščanje javnosti pri Zvezniški vojaški upravi

TRST, 8. (AIS) - Zvezniška vojaška uprava sporoča, da je danes Mr. A. L. Lyall predal pošte Ureda za obveščanje javnosti pri Zvezniški vojaški upravi Mr. Merz - N. Cootes. Novi ravnatelj Ureda za obveščanje javnosti Mr. Cootes bo vodil urad v smislu ukaza št. 308 z dne 26. julija 1948.

G. Merrit Newton Cootes, no. pr. obveščevalni ravnatelj ZVU, je bil rojen v Norfolk (Virginiji), velikemu pristanišču mestu, katerega vprašanja so v doloterem oziru podobna vlogam našega območnega mesta. Kot poklicni diplomat in funkcionar znanega ministrstva Združenih držav je služboval pri raznih diplomatskih poslatstvih v vseh delih sveta. Nazadnje je služboval na konzulatu v Karajinu, v Pakistani.

Gospod Cootes je promoviral na veliki univerzi Princeton (New Jersey), nato je stopil v diplomatsko službo in služboval na poslanstvih v Lizboni, Moskvi in Rimu.

Otvoritev razstave

dveh benečanskih slikaric Lavre Drudi in Lare Campesan v galeriji »Skorpion«

V sredo 10. januarja bo ob 18. uri odprta v galeriji »Skorpion« slikarska razstava dveh slikaric iz Benetk: Lavre Drudi in Lare Campesan. Ob otvoritvi bo imel zanimivo predavanje znani sodobni italijanski slikar, profesor na Umetniški akademiji v Benetkah, Gastone Breddo. Naslov njegovega predavanja bo »Misli o sodobnem slikarstvu«.

Ker gotovo zanima vse ljubitelje umetnosti mišljenje važnega italijanskega modernega slikarja o moderni umetnosti, vabimo k številni udeležbi.

SHPZ

SEJA GLAVNEGA ODBORA SHPZ bo v četrtek 11. januarja t. l. ob 16. uri v prosvetni pisarni na Corso Garibaldi 4, III. nadstropje.

PROSVETNA DRUŠTVA

PROSVETNO DRUŠTVO »SL. MON JENKO« ima v sredo 10. t. m. ob 20. uri važno odprtje sejo v običajnih prostorih. Prosimo vse odbornike, da se je zanesljivo udeleže.

Izleti PDT

V nedeljo 21. t. m. bo smučarski izlet v dol vrt nad Idrijo. Vpisovanje do 11. t. m. pri ZDTV (UCEF). Ul. Machiavelli 13-II od 17. do 19. kjer se bo lahko plačevala tudi članarina.

Pedagoška knjižnica

Pedagoška knjižnica v Ulici Geppa 9 bo poslovala za vse slovenske šolnike od sredah od 16 do 18.

PLENUM DELOVNE MLADINE

bo v sredo 10. januarja ob 20 v Ul. Machiavelli 13. Vabljeni so vsi delavci - mladinci.

NAROCNIKE KOLENDARJA

OF in knjigi za leto 1951 IV. okraja obveščamo, da so dospeli, le vse knjige. Dobite jih na našem sedežu v Srednjem vsak dan od 16 do 19. ure.

TRZASKA BORZA

Zlati šterling 9500-9550, papirnati šterling 1750-1800, dolar 736-738, telegrafski dolar 743, švicarski frank 170-172, francoski frank 178-184, avstrijski šiling 23.25 - 24.

RADIO

JUGOSL. CONE TRSTA

(Oddaja na srednjih valovih 2124 m ali 1412 kc)

TUREK 9. 1. 1951.

6.30. Jutranja glasba: 6.45. Poročila v italijanski: 7.00. Napoved časa - poročila v italijanski: 7.15. Jutranja glasba: 7.30. Zaključek. 12.00. Zabrava opoldanske koncert: 12.30. Orgelske skladbe: 12.45

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Podružnica uredništva in uprave Primorskega dnevnika v Gorici - Ul. Silvio Pellico 1/III. nadst. - Telefon 11-32

Šolsko uprašanje v Beneški Sloveniji

Italijansko učiteljsko priznava, da prihajajo v italijansko šolo otroci, ki ne znajo italijanskega jezika

Po tisku skuša šovinistična italijanska reakcija v gorici in videmski pokrajini prikazati, da uživa naše ljudstvo v italijanski državi svobodo in pravice, kar je potrebno za mir in pravilen narodni, gospodarski in kulturni razvoj. Morda najbolj prizadeven pri tem dokazovanju je bil časnikarski as Arturo Manzano, ki je že pred časom objavil, v Messengeru Venetu nekaj dankov, v katerih je na vse mogoče načine skušal dokazati enakopravnost Slovencev z Italijani v gorški pokrajini in ovrči neizpodbitno dejstvo, da prebiva v Beneški Sloveniji stotine naseljenih avtohtono slovensko prebivalstvo za 1400 let.

Nimamo nobenega namena, da bi z njim polemizirali, kajti beneško prebivalstvo je takim ljudem dostojno odgovorilo s svojo borbenostjo in narodno zavestnostjo, ki prav v zadnjem času neverjetno dozoreva in obeta na boljše sadove. Prikazati pa hočemo na nekaterih dramatičnih primerih, kako zlonamerno je tako pisanje.

V ta namen se hočemo poslužiti virov iz italijanske revije za učiteljsko vidensko pokrajino, ki nosi naslov: «Studi e ricerche della scuola friulana» edito del Provveditorato degli studi di Udine - Anno I, N. 3, marzo 1948. V tej knjigi ki je tiskana v obliki brošure, je več člankov italijanskih učiteljev, ki poučujejo v videmski pokrajini, torej tudi po slovenskih vaseh. Knjiga služi predvsem za strokovno usposabljanje učiteljskega ter prikazuje vzgojiteljem moderne pedagoške prieme.

Na strani 7 beremo dobesedno: «Vprašanje jezika je v Naški dolini, v Zgornji Karniji, v Kanalski dolini in v Rezijski dolini izjemno. Zunanji so, torej v družini, govori prebivalstvo italijansko in krajevno slovensko narčaje. Otroci prihajajo v prvi razred osnovne šole ne da bi znali italijansko. Zaradi tega mora učiteljica prvega razreda učiti učence jezika z vajami o izgovarjanju...»

V drugi številki iste revije pa je na strani 9 pod naslovom «Etravere per l'educazione italiana» napisano: «Če otrok prvič prestopi šolski prag ne razume učitelice, ki v večini primerov (to se je zgodilo tudi meni) ne razume nasploh, in od tedaj dalje nastanejo težave in neupodobnosti. Le redko se dogaja, da učiteljica napravi prvi razred brez ponavljanja. Spominjam se, da sta v letih 1916 - 1917 v Podrožju od desetih vpisanih učencev v prvem razredu samo dva prestopila v drugi razred...»

Seveda med takim pisanjem ni manjka tudi drugih evetk, ki kažejo na to, kako skušajo šolske oblasti, seveda s pritiškom, razširiti italijanski vpliv med slovenskim šolobolovnim otroci in po njih tudi v slovenske družine. V enem izmed člankov je celo rečeno, da bi bilo treba napraviti potrebne korake, da bi se predloščile otroke, da naučijo italijanskega jezika, da bi se pouk (beri poučevanje) hitreje od rok. Za najbolj prikladen način je navedena ustanovitve otroških vrtov, kjer naj bi otroške vrtnice učile otroke najosnovnejše pojme italijanskega jezika in jih tako napravile gojne za hitrejšo poitalijevanje. Od tešede do dejanja je kratko pot. Že pred časom smo v našem listu objavili vest, da je prišla italijanska šovinistična organizacija ONAIR z otvarja-

jem otroških vrtov po Beneški Sloveniji. Delo italijanskih učiteljev je prav zato, ker so otroci Slovencev in italijance ne poznajo, težko. Prav zaradi tega pa se italijanski učitelji ne morejo približati svojim učencem. Tega se zavedajo tudi učitelji sami, ki so večinoma maturirali na italijanskem učiteljskem inoma iz Furlanije ali celo iz oddaljenejših italijanskih mest. Zavedajo naj se pa tudi, da je potujevanje vedno neveljavno delo, ki ga obojujejo vsi pravi demokrati, ki ga bo obsodila zgodovina, delo, ki je obsojeno na propad, pa čeprav ga spremlja najhujše nasilje.

Položaj italijanske osnovne šole v Beneški Sloveniji Rezijski in Kanalski dolini pozna tudi italijanski prosvetni minister Gonella. Če ni zanj zvezel z druge strani, sklepamo, da se je z njim seznanil vsaj s čitanim mesečnikom «Studi e ricerche della scuola friulana», kajti kot beremo na uvođenem mestu 3 in 4. številke iz meseca februarja - marca 1950 piše: «Sledim (sam Gonella op. ur.) z živim zanimanjem pisanje mesečnika... Minister Gonella...»

Minister Gonella in z njim vsa italijanska vlada torej prav dobro ve za šolske razmere v Beneški Sloveniji. Kljub temu pa vztraja pri tem, da otrokom slovenskega rodu ne da slovenske šole, se ve, ustanavlja predšolske ustanove, da bi otroke pripravile za italijansko šolsko vzgojo. Italijanska vlada ne upošteva številnih protestov, ki so jih beneški Slovencev že poslali italijanskim oblastem v Rim ter pokrajinskim in občinskim oblastem v Videm in Gorico, kar prav gotovo ni v interesu bratskega sodelovanja narodov, ki žive v tako tesnih stikih kakor prav Slovencev in Italijani v gorški pokrajini.

Prevedel prof. dr. Fran Bradac, ilustriral dr. Robert Hlavaty

Prevedel prof. dr. Fran Bradac, ilustriral dr. Robert Hlavaty

Zaključek koledovanja v Beneški Sloveniji

Obisk kolednikov v gorskih vasi Maturja in Pedroza

«Slaba ura», kot ji pravijo Benečani, je zadnji, dni ovirala koledovanje, vendar je pa ni mogla preprečiti. Že prej mrzli dnevi so sledili dnevi, od jutra in noči, pačvini, ki so spremenili vse poteke Benečije, je v deroci hudournike. Četrtega tega meseca so se koledniki odpravili v vas Maturja. Seveda ni bilo pričakovati, da se bodo v takem vremenu oglašali otroci v velikem številu, saj so vasi v okolici Maturje precej raztresene. Kljub temu se je koledovanje udeležilo precejšnje število otrok, ki so neopazno čakali na darila.

Obdarovanje se je vršilo v neki privatni hiši, in čim so otroci vstopili, so bili takoj za njimi otrozi, ki pa se seveda niso mogli protiviti razdelitvi, ker je bilo to pravilno javljeno obvestilo. Končani obdaritvi pa je sledila debata z g. orožničkim brigadirjem, Njegovi pojmi so bili povsem isti kakor oni njegovega kolega v Ljssah, ki žive v Italiji za ta se vsi gode. Italijani in zamenj je vsaka država, in imamo dva pojma, in sicer državljanstvo ter o narodnosti. G. brigadir so se v Maturju dokaj razburili, in so celo trdili, da je beneška

Preteklo nedeljo so se koledniki odpravili na letošnje koledovanje v gorsko vasio Pedroza v okolici Fojde.

Koledovanju niso prisostvovali otrozi, ki pa so bili prejšnje dni tam in kot smo zvedeli, sprasovali nekatere otroke ali

zahvalili za bratsko pomoč, ki so jim jo izkazali gorški bratje. Na drugi strani pa smo skot povsod opazili, da so koledovanje hoteli ovirati. Oblasti si niso upale odkrito odpovedi dovoljenja za razdeljevanje koled, skušali pa so na različne načine metati polena med noge. Tako se je zgodilo v Ljssah, kjer je zaradi neumestne prepovedi koledovanje bilo kar na prostem; zato so kolednike ustavili na poti iz Maline v Ahnen, jih spremljali v kasarno in jih popisali.

Res je, da so beneški ljudje preprosti in spoštujejo oblast vendarle pa se znajo postaviti po robu vsakemu prikritemu ali neprikritemu ustrahovanju in spoznavajo vedno bolj, kdo so njihovi prijatelji in kdo so vržniki.

Letošnje koledovanje bo ostalo globoko v spominu nam vsem, predvsem beneškim Slovencev in seveda tudi vsem onim, ki so bili sicer s kislim nasmehom primorani dovoliti koledovanje. Vezl, ki nas vežejo so se ob tej priliki še bolj utrdile in vedno bolj globoko se prebujajo zavest v beneškem Slovencev.

ISTRSKI DNEVNIK

Podružnica uredništva Primorskega dnevnika v Kopru - Ul. Cesare Battisti 2 - Telefon 70

Mestna konferenca ERS v Kopru

Dolžnost delavstva cone B in ostalega ljudstva je, da pomaga tržškemu proletariatu v revolucionarni borbi za doseg njegovih pravic

20. in 21. t. m. bodo postavili naši delavci in ostali člani sindikalnih podružnic na posebnem kongresu temelje za obnovo razrednih sindikatov in hkrati za ustanovitve Zveze Enotnih sindikatov Tržaškega ozlja. Zlasti v Trstu tudi delavstvo potrebuje enotne akcije, da napravi konec dezorganizacije in pasivnosti, ki vlada med delavskimi vrstami ter da se osvobodijo lažnih sindikalnih organizacij, za katerimi stoji kapital ali tisti, ki jim zapoveduje Komintern. Eni kot drugi ne zastopajo pravih koristi delavskega razreda.

Sindikalne podružnice našega okrožja se živahno pripravljajo na kongres, povsod prevladuje prepričanje, da je treba ustvariti sodelovanje delavstva in ostalih sindikalnih pripadnikov iz obeh con Tržaškega ozlja, ker le tako bo delavci, ki so svojim razrednim nasprotnikom njihov sindikat postane močan, kot je bil še nedavno.

V nedeljo so bile tri večje mestne konference ERS in sicer v Kopru, Izoli in Piranu. Na konferenci v Kopru so bili izvoljeni v delovno predsedstvo: Skočir, Dolenc, Pišot, Ferfolija in Cink. Tov. Dolenec predsednik okrajnega odbora ERS je podal poročilo, ki je izzvalo veliko odobravanje.

Poročilo tov. Dolence
Tov. Dolenc je v svojem govoru poudaril, da smo v času, ko revolucionarne in progresivne sile delavstva v svetu zmajujejo, se otreajo okovov sovjetskega dogmatizma in zaenaj bo borbo proti revizionizmu. V tem važnem trenutku voljo delegate za ustanovni kongres ERS v Trstu, ki bo dal pečat revolucionarnosti tržaškemu delavskemu gibanju in obnovil tradicionalno razredno borbo tržaških delavcev. Pri tem je pomembno, da je sindikalna organizacija v Istrskem okrožju klub spletkam, nastalim ob resoluciji Kominterne, po zaslugi razredne zavesti naše KP in njene politične linije je obrnila svojo revolucionarno jedro in odtis razrednosti, ki ga je dobila pod vodstvom KPJ že v času NOB.

Razdor, ki je nastal leta 1948 v naši sindikalni organizaciji

Položaj delavstva v Istrskem okrožju in coni A
Tov. Dolenc je govoril dalje o razliki med položajem delavstva v Istrskem okrožju in v coni A. Pri podčrtal, da medtem ko gradi naše kmečko delovno ljudstvo v jugoslovanski koni socializem, se mora delavstvo onkraj bloka v coni A boriti še za svoje osnovne pravice; medtem ko se bori tržaško delavstvo proti brezposelnosti, iščemo v Istrskem okrožju delovno silo in se borimo za čimveč proizvodnjo, za visoko stopnjo dela, za izboljšanje delovne discipline ter za politično in ideološko vzgojo delavcev. Samo pri prostovoljnih delovnih akcijah v proslavo voljenj SIAU je bilo opravljenih nad 20.107 delovnih ur. Vso zavest delovnih množic potrjuje tudi dejstvo, da smo imeli v jun. goslovanski coni v letu 26. v letu 1950 pa kar 444 udarnikov in racionalizatorjev, da ne štejemo vseh tistih, ki dnevno presegajo normo do 25 odst.

Svoje poročilo je tov. Dolenc končal z besedami: «Z zavestjo teh uspehov voljenj danes delegate za kongres ERS, ki bodo zastopali tam sin-

Uspehi mladinske organizacije na Pomorskem tehnikumu v Piranu

Vsaka organizacija, vsako podjetje pa tudi posameznik se ob zaključku leta rad ozre na dosežene uspehe svojega dela, ki ga razveseljuje, če so dobri in vzpodbudijo k novim naporom ter novemu poletu v delu, tudi če so manjši kot je pričakoval. Tako je tudi mladina Pomorskega tehnikuma v Piranu ob zaključku leta, čeprav niso delo ni usmerjeno po koledarskem letu, vseeno pregledala svoje dosežene delo. Doba, ki je tu mišljena, je zelo kratka, saj se je pričela komaj pred nekaj tedni, to je vsega skupaj 3 in pol meseca. Vendar niso uspehi tako majhni, čeprav bi bili lahko še večji. Naša mladina se zaveža svoje naloge, ki jo ima do svojega naroda, do ljudske oblasti in do same sebe, kot nosilca boljše bodočnosti našega naroda.

Kot najvažnejše je delo Agit-prop komisije, katere naloga je, da mladino politično vzgaja, in ji tudi vsom pomoč pri študiju. V ta namen so organizirana po vseh razredih politična predavanja, na katerih predelujejo različne brošure in članke, ki izhajajo iz naših listih. Takih študijskih predavanj je bilo skupno 36. Organizirano je bilo tudi predavanje o jugoslovanski armadi na dan obletnice njene ustanovitve. Mladina sama je tudi mnogo čitala in si tako pridobivala potrebno politično znanje.

Tudi delo v brigadi je važno in predstavlja zadovoljive uspehe. Tako po prireditvi šolske pouka se bila organizirana mladinska delovna brigada s 104 člani. Člani brigade so delali pri raznih delih za šolo, za Dijaški dom, pri obnovi Pirana in pri volivni kampanji. Uspehi so naslednji: Od 15 do 22 oktobra so bile napravljene za Dijaški dom Pomorskega tehnikuma v Piranu 82 delovne ure, za šolo pa 121 delovnih ur. Od 22. oktobra do 31. decembra pa je bilo opravljenih za Dijaški dom 505 delovnih ur in za šolo 112. Skupno število delovnih ur za Dijaški dom 1308 in za šolo 233. Pri gradnji in obnovi Pirana so člani brigade Pomorskega tehnikuma napravili od 15. oktobra do 31. decembra 953 delovnih ur. Ob tekmovalju v

Tudi delo v brigadi je važno in predstavlja zadovoljive uspehe. Tako po prireditvi šolske pouka se bila organizirana mladinska delovna brigada s 104 člani. Člani brigade so delali pri raznih delih za šolo, za Dijaški dom, pri obnovi Pirana in pri volivni kampanji. Uspehi so naslednji: Od 15 do 22 oktobra so bile napravljene za Dijaški dom Pomorskega tehnikuma v Piranu 82 delovne ure, za šolo pa 121 delovnih ur. Od 22. oktobra do 31. decembra pa je bilo opravljenih za Dijaški dom 505 delovnih ur in za šolo 112. Skupno število delovnih ur za Dijaški dom 1308 in za šolo 233. Pri gradnji in obnovi Pirana so člani brigade Pomorskega tehnikuma napravili od 15. oktobra do 31. decembra 953 delovnih ur. Ob tekmovalju v

Fizkultura je precej razširjena med dijak. Najbolj ljubljena panoga je odbojka. Imamo šeststajevni več moštvi, ki pridno vadita večkrat na teden. Dosej je bilo odigranih 9 tekem in sicer z odredom JA v Portorožu ter tamkajšino gimnazijo. Bilo je tudi prvenstveno tekmovalje pomorske šole. Tudi nmižni tenis ne zaostaja za odbojko. Igralci tedensko vadijo in odigrali tri tekme z odredom

JA. V nogometu se ne udeležujemo več tako kot preteklo šolsko leto, vendar pa smo že odigrali mednarodno prvenstvo. Bavimo se tudi s prostimi vajami. Sestavljena je posebna skupina, ki je sodelovala s svojimi slikovitimi vajami že na treh prireditvah. Sedaj smo organizirali tudi ekipno za lahko atletiko in boks.

Sah je od sedaj še najbolj razširjena igra in le malo je dijakov, ki ga še ne igrata. Vsaq dan je ob prostem času polno vnetih šahistov v Rdečem kotičku, ki se vrstijo pri šahovnicah, ki jih je še vedno premalo. Mnogo šahistov je vpisanih v šahovsko društvo Piran-Portorož in so sodelovali na dveh simulantah s tov. Pucom in tov. Volkom Sodeloval so še v dvoboju Koper-Piran. Na dan obletnice ustanovitve JVO so imeli naši šahisti dvobojski odredom JA v Portorožu. Odigrali smo tudi prvenstveni turnir med razredi Pomorske šole.

Solski material je oskrbovala šolska zadruga, katere delovanje je zelo pomembno. Nakupila in prodala je mnogo materiala, saj znaša njen promet že nad 30.000 dinarjev. S tem je ne omogočila hitrejši in cenejši nakup materiala dijakom, temveč jim je tudi prihranila mnogo dragocenejšega časa, ki bi ga sicer morali poročiti z nakupovanjem.

Ljudska tehnika je zajela precejšnje število dijakov, ki so vključeni v Klub ljudske tehnike pri PT. Do sedaj se je vpisalo 53. V lepo urejenih delavnici gradijo več različnih modelov. Načrt je precej obširen in upamo, da ga bomo v glavnem izvršili. Klub je pokazal že mnogo napredka in je sodeloval s svojimi izdelki že na več razstavah. V letošnjem šolskem letu bodo člani LT izdelali tudi več predmetov, ki bodo v bodoče služili kot učila.

Tako vidimo, da je delo mladine precej obširno. Potrebno bi bilo dvigniti elan še tam, kjer do sedaj ni šlo vse v redu. Šele tedaj bo naše delo popolno. Vsekakor bomo nadaljevali in gradili naš kolektiv, da bomo s pomočjo naših predstavljenih res doprinesli svoj delež pri izgradnji socializma.

UMRL JE AVGUST ZAMPARUTTI

urednik „Maturja“ in buditelj beneških Slovencev

Pretekli petek je v zgodnjih jutranjih urah v Sempetru Slovenov umrl Avgust Zamparutti, ki je bil med Slovencev znan kot Peter. Smrt ga je našla sklonjenega nad zadnjim oddstavkom članka, ki ga je pisal za «Maturja», za katerega je neumnostno delal in mu ugaljal še tako težavno pot v Beneško Slovenijo. Bil je urednik «Maturja» in eden izmed njegovih ustanoviteljev. V tem listu je v beneških Grandi beneških Slovencev in jih klical k prebujanju, ki ga je tako silno čutil vs življenje. Že leta 1941 se je priključil osvobodilnemu gibanju in se odtlej neustrašno in neustrašno bori za pravice beneških Slovencev.

V zadnjem času je pisal zgodovino beneških Slovencev v narečju, toda tudi to njegovo delo, kot zadnji članek, ki ga je pisal za «Maturja», je ostalo neokonečeno. Ker je spadal tudi med ustanovitelje DFS v Beneški Sloveniji, mu je dušni pastir njegove vasi odklonil pogrebne svečanosti v cerkvi. Pogreba, ki je bil v soboto popoldne, se je poleg predstavnikov DFS Benečije, Goriske in slovenskih organizacij iz Trsta udeležilo nad šest sto domačinov. Njegovo krsto je pokrivalo cvetje, ki so mu ga v slovo poslali Slovencev iz vse Benečije, Goriske in Trsta. Z njim smo izgubili svojega naročnega buditelja, nesebičnega, pridnega in požrtvovalnega moža. Njegovo ime bo zapisano z velikimi črkami v knjigi beneških Slovencev.

Dodatna nakazila za bencin
Avtomobilski klub v Gorici sporoča, da bodo s tekočim mesecem zopet izdajali dodatna nakazila za bencin proste cone in to samo potujočim trgovcem, trgovskim zastopnikom in potnikom ter vsem osebam s stalno plačo, ki se poslužuje motoriziranih sredstev za delo, vsem občinskim živnozdravnikom in zdravnikom.

Lastniki avtomobilov, motorjev in drugih motornih sredstev, morajo za dodatni obrok bencina vložiti prošnjo vsak mesec najkasneje do 20. na Avtomobilski klub.

KINO

VERDI, 17: «Moja sin Hedviga», B. Grable.
VITTORIA, 17: «Zera iz Tangerja», A. Jergen.
CENTRALE, 17: «Bagdada», M. O'Hara.
MODERNO, 17: «Našel te bomo», P. Ford.
EDEN, 17: «Sneguljica in 7

Saredo pri Izoli

Proslava ustanovitve kmečke delovne zadruge

V nedeljo smo praznovali prvo obletnico ustanovitve naše Kmečke delovne zadruge. Ob tej priliki je gostoval pevski zbor slovenskega prosvetnega društva elstraz iz Izole. Pionirska skupina iz Malije je pod vodstvom tov. učitelja Srečka Debeljaka uprizorila igro «Rdeča kapica» in podala še več drugih, za to priložnost umestnih deklaracij. Moramo poudariti dobro voljo tovariša učitelja Debeljaka, ki je kljub slabemu zdravju spremljal pionijske, da so pomagali dvigniti praznik zadrugarjev.

Pri nastopu pevskega zbora P. D. elstraz iz Izole je bilo opaziti premalo želje glasov. To pa predvsem zaradi tega, ker je pevske glasove več in tako ni tiste ubranosti, kot bi bila lahko.

Lepo je bilo zadrugarjem, ko so ugotovljali, da danes ni več tistih ostrih daljav med mestom in vasjo, kot so bile nekdaj. Razlika - vas in mesto izginja. Človek iz dežele in mesta sta se pobratila in le vedno tesneje sodelujeta in si pomagata. Nikoli bi prej ne bili mogli pričakovati, da bo v tako vas prišel kak pevski zbor iz mesta in tudi nastopil. Že od daleč so se nas izogibali. Tako smo se bolj zadovoljni praznovali naš zadrugi praznik.

Pomjan

Uspeha kulturna prireditve

V soboto zvečer je imelo naše prosvetno društvo «Kajuh» lepo kulturno prireditev. Pevski zbor je zelo dobro zapel štiri pesmi. Naši pionirji so poskušali za dramsko stran prireditve. Uporizorili so dramatično slovensko narodno pesem «Lepa Vida». Vsa prireditve je zelo lepo uspešna, in lahko rečemo, da v Pomjanu od sedaj še ni bilo take prireditve.

Tako smo pokazali, da v naši vasi ni zamrlo prosvetno življenje po kulturni manifestaciji tedna slovenske kulture. Tudi za naprej bomo delali, da bo prosvetno življenje res dalo vasi pekat napredka in velikega razvoja.

Umetnostna razstava v Kopru

V Kopru je odprta umetnostna razstava akademске slikarja ATTILIA FONDE iz Pirana, ki razstavlja impresionistična dela motivov iz Istre. Razstava bo odprta do 10. januarja od 10. do 13. in od 16. do 19. ure. Razstava je v dvorani nad kavarno Loggia.

trojka, živeča v neposrednem stiku s častnikom, je poznala vse operacije in vojne načrte.

Oficirski sluga je bil v intimnem razmerju z vojaško kuhinjo in se je kaj rad sukal pri kotlu ter naročal, ko da je v restavraciji in ima pred seboj jedilnik.

«Hočem rebro», je dejal kuharju, «včeraj si mi dal rep. Pa kosček jeter mi daj v juho, saj veš, da vranice ne žrem.»

In najslajnejši je bil puceljek v tem, kako je delal paniko. Pri bombardiranju streliških jarkov mu je padalo srce v hlače. Takrat je bil vselej s svojo in svojega gospoda prtljago v najvarnejšem zavetju in je skrivaj glavo pod odejo, da bi ga granata ne našla; pri tem si ni nič drugega želel, kakor da bi bil njegov gospod ranjen in bi prišel on z njim v zaledje, prav globoko v ozadje.

Paniko je gojil sistematično in je bil pri tem nekaj skrivnostnež. «Menj se zdi, da skladajo telefona, je zaupno razglašal po četah. In bil je srečen, če je lahko rekel: «So ga že zložili!» Nihče se ni tako rad umikal kakor on. V takem trenutku je pozabil, da mu živžgajo nad glavo granate in šrapneli, in je hitel neustrašno z vso prtljago k stabu, kjer je stalo vozarstvo. Rad je imel avstrijski tren in se je nenavadno rad vozil. V najhujših primerih je uporabljal celo sanitetne dvo-kolnice. Kadar je moral iti pes, je zbuval vtis najbolj uničenega človeka. Tedaj je pustil prtljago svojega gospoda v streliških jarkih in vlek sam svoj imetek.

Ce se je morda kdaj primerilo, da se je častnik rešil pred ujetnistvom, sluga pa je tam ostal, tedaj je vselej odvelkel v ujetništvo tudi prtljago svojega gospoda, ki je prešla v njegovo last, na kateri je visel z vso dušo.

Videl sem oficirskega slugo, ki je šel od Dubna z drugimi peš vso do Dardanijskega jezika. S seboj je imel razen svojega nahrbtnika in nahrbtnika svojega častnika, ki je pred ujetnistvom ušel, se pet ročnih kovčkov razne oblike, dve odeji in blazino, pa še na glavi je nekaj nesel. Pritoževal se je, da so mu kozaki dva kovčka ukradli.

Nikoli ne bom pozabil na tega človeka, ki se je s tem takole ubijal skoz cel Ukrajino. Bil je živ spediterski voz in ne morem si razložiti, kako je mogel to vleči toliko sto kilometrov in se potem peljati z vsem tem do Taskenta ter umreti na svoji prtljagi zaradi pegavice v ujetniškem taborišču.

Dandanes so častniški slugi razporejeni po vsej naši republiki in pripovedujejo o svojih junastvih. Oni so «šturmali» Sokal, Dubno, Nis, Plavov. Vsak izmed njih je Napoleon: «Rekel sem našemu obrstu, naj telefonira v štab, da že lahko začno.»

Po večini so bili reakcionarni in mostvo jih je sovražilo. Nekateri so ovajali in bili posebno vesel, če so lahko gledali, kako nekoga privezujejo.

Razvilj so se v posebno kasto. Njihova sebičnost ni poznala mej.

III.
Nadporočnik Lukas je bil tip aktivnega častnika propadle avstrijske monarhije. Kadetnica je vzgojila iz njega drovčiko. V družbi je govoril nemški, pisal je nemški, bral je češke knjige in, kadar je počeval v polj enoletnih prostovoljcev, samih Čehov, jim je zaupno pravil: «Bodimo Čehi, toda tega ni treba nikomur vedeti. Jaz sem tudi Čeh.»

Cestvo je imel za nekako tajno organizacijo, kateri se je

najbolje daleč ogniti. Drugače pa je bil dober človek in se ni bal predstojnikov: skrbel je za svojo stotnijo na manevrih, kakor je prav. Vselej je našel zanj udobno bivališče po skednjih in je često dal od svoje skromne plače privlačiti svojim voljakom sodek piva.

Na pohodu je red videl, če so vojaki peli. Peti so morali tudi, ko so šli na vaje ali z vaj. In gredoč ob svoji stotnji, je pel z njo:

«Ko je bilo obnoči, oves kar iz vrede skoči, žumtarija bum!»

Vojaki so ga imeli radi, ker je bil zelo privržen in ni bila njegova navada, da bi koga trafil. Šarže so se pred njim tresle in iz najbolj surovega narednika je v enem mesecu napravil pravega jagnjčka.

Res je znal kričati, a nikoli ni psoval. Uporabljal je izbrane besede in stavke. «Vidite, je večkrat rekel, »zaras vas nerad kaznujem, fant, pa ne morem pomagati, kajti od discipline zavisi sposobnost vojske, njena oblast, brez discipline je armada trstje, ki ga veter premetava. Če imate svoje mundeure v redu in niso gumbi dobro pritišali ali jih ni, se vidi, da pozabljate na svoje dolžnosti, ki jih imate do armade. Morda se vam zdi nerazumljivo, zakaj naj bi jih zaprli, če vam je včeraj pri pregledu manjkala gumb na bluzi, takšna malenkost, ki se v civilu niti ne opazi. In vidite, da mora za takim zanemarjanjem, njem pri vojaki takoj slediti kazen. In zakaj? Tu ne gre za to, da vam manjka gumb, temveč za to, da se moramo navaditi na red. Danes si ne prišljete gumba in že začnate biti zagnani. (Nadaljevanje sledi)

Dustolovčine
dobrega vojaka Švejka
u svetovni vojni

PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAC, ILLUSTRIRAL DR. ROBERT HLAVATY

In predlog za odlikovanje z medaljami je stiliziral gospod takole:

«Zato, ker kaže v bojih nenavado junastvo in hrabrost, ker je preziral svoje življenje in ni nikoli zapustil svojega častnika niti za korak med močnim streljanjem nastopajočega sovražnika.»

V resnici pa je nekje v zaledju plenil kurnike. Vojna je predrugačila razmerje pucelke do njegovega gospoda in napravila iz njega najbolj osvirozeno bitje med mostvom. Puceljek je imel zmerom celo konservo, kadar so eno delil med petero mož. Njegova vojaška čevlja je bila vedno polna rumna ali konjaka. Ves dan je žvečil čokolado in žrj sladiki oficirski prebence, kadil cigarete svojega častnika, kuhel cele ure in nosil sekstrabluzo.

Oficirski sluga je bil z ordonancem v najzaupnejšem stiku in mu je obilno dajal s svoje mize in od vseh koristi, ki jih je imel. V triumviratu je jemal se računskega narednika. Ta

NOGOMETNA PRVENSTVA ZDTV

Tržaška skupina

Lahko bi jih bilo še več

SV. JUST-OLIMPIJA 7:0 (5:0)

Igralec Olimpije so bili ob začetku tekme kar zadovoljni; nasprotniki pa se namerjajo na igrišču pokazala samo devet. V devetih začetkih igralci in v devetih zabili sedem golov. Po tekmi igralci Olimpije niso bili več zadovoljni; igralci jih razumemo, saj je treba priznati, da ob taki številni premoči pač ni prijetno niti čisto izgubiti.

Prvi gol je padel v 19'. Realiziral ga je Cadedella, ki je dobil nekaj na sredini igrišča žogo, jo potem kljub naporu branilcev pripeljal do gola, kjer pač ni imel več težav pri nasprotnikovem vratarju. Prva nesreča Olimpije ni izpametovala. Osej je šel na led še drugič in tretjič v 20 in 24', ko je isti igralec, na isti način povzročil rezultat, ki je bil tedaj že kar čeden.

Sv. Just pa se vedno ni bil zadovoljen in ni hotel spustiti na lovorikah. V 25' je presenetil Villatore še enkrat z ostrim diagonalnim strelom vratarja, ki je moral potem 10' kasneje še enkrat kapitulirati. Potem je Olimpija končno imela deset minut miru. V drugem polčasu premoč Sv. Justa ni popustila niti za sekundo, bila sta dosežena samo dva gola, ker so se igralcem Sv. Justa nasprotniki smilili. Sodnik Bukovec je imel igrar v rokah in ni zagrešil napak.

Huda borba

MEZGEČ-Z. V. SKEDENJ 1:0

Treba je imeti mnogo smole, da se zgodi kaj takega, kar je večer doletelo mlade škedenjske igralce. Kdor je namreč videl večeršnjo tekmo bo lahko potrdil, da bi moral škedenj zmagati, saj so bili napadalec ves čas pred vrati Mezgeča, ki se je branil z vsimi štirimi. Drugi polčas je pokazal, da se je pesem iz prvega dela igre ponovila. Le redko prihaja napadalec pezo Mezgeča pred svetilke Bulla, ki brani škedenjske vrata. Eden takih napadov prinese v 29' edini gol dneva. Šedenjci divje reagirajo, še močnejši in preciznejši so njih napadi, a žoga se je danes zaobljubila, da ne prekoriti meje Mezgečevih vrat. Igra, ki je bila med najbolj napetimi, kar smo jih videli na letošnjem prvenstvu nražega, samo obstojna, marveč je bilo čutili naježtrirano ozračje tudi med igralci; kazalo je, kot da bi imeli eni v sebi negativno, drugi pa

PRED GOLOM

PRED GOLOM		LESTVICA	
Montebello	7 6 0 1 29 4 12		
Sv. Just	3 6 0 2 46 16 12		
Mezgeč	8 6 0 2 18 11 12		
Opčine	8 5 0 3 22 15 10		
Z.V. Skedenj	7 4 0 3 22 15 8		
Kontovel	8 1 0 7 12 28 2		
Olimpija	8 1 0 7 11 32 2		
Nabrežina	8 1 0 8 5 44 2		

Nesporina poteza

Kontovel in Nabrežina sta pokazali precejšnjo dozo nespornosti, ko se nista pojavila na tekmi proti Opčinam in Montebello. Res je, da sta nasprotnika močnejša, verjetno je tudi da bi obe ekipi izgubili. To pa pravemu športniku ni zadosten razlog, da bi vrzel puško v koruzo. Prav bi bilo, da bi se vodstvo ZDTV pobrigovalo, da bi bili taki in slični poskusi v kalitratu. Kontovel je s tem, da je ostal v nedeljo doma pravzaprav sebi koristil. Dočim je bil prej na predzadnjem mestu, se je sedaj, zahvaljujoč visokemu porazu Olimpije, premaknil za mesto višje. Naravno je, da to ni zdravo, saj lahko pripomore samo k temu, da bodo še ostala slabša moštva v bodoče sledila zgledu Opčin in Kontovela. Naš predlog je: ta moštva, ki se na igrišču ne pojavijo, naj se za kazeno odšteje ena točka.

Tržaška skupina:		
Sv. Just-Olimpija	7-0	
Mezgeč-Z. V. Skedenj	1-0	
Montebello-Nabrežina	2-0	
Opčine-Kontovel	2-0	forfait

BRANILEC JE ODBIL ZO-

GO V POLJE

Istrska skupina

EKIPA BRTONIGLE

Kmalu presenečenje

ARRIGONI-BUJE 3:2

Nedeljska igra je imela zelo čuden potek. Arrigoni, ki je bil pred tekmo veliki favorit, je do srede prvega polčasa vodil s tremi goli razlike in vse je kazalo, da se bo število golov še povečalo na škodo Buj, ki so do tedaj le na momente pokazale svojo pravo vrednost. Potem pa so igralci Arrigonija popustili, hoteli so prihraniti svoje moči tudi za drugi polčas, ker je zaradi zelo težkega igrišča bilo skoraj nemogoče igrati vseh 90 minut v tako hitrem tempu. To so izkoristili Bujani in zabili v 35' prav le in efektan gol. Še enkrat so bili uspešni igralci Buj, in to v zadnji minuti prvega polčasa; zaslugi pa ni bila njih, marveč branilca Arrigonija Corbatta, ki je v težnji, da bi žogo z glavo poslal v polje, nesrečno pogodil svojo mrežo. Po počitku se rezultat ni izpremenil. Brezuspšno sta obe moštvi napadali vseh 45 minut. Aki bi Bujanom uspelo premagati ali pa vsaj igrati z Arrigonom neodločeno, bi to bilo eno največjih presenečenj letošnjega turnirja.

Doma porazen

BRTONIGLA-UMAG 3:2

Umagu se vedno ni uspelo, da bi spremenil smer svoje rakove poti. Sedem zaporednih porazov se je pridružil še osmi. Na domačem igrišču je izgubil z Brtoniglo, ki kaže v zadnjih časih lep napredek. Dva gola razlike sta ločila obe moštvi, ko je sodnik Amodeo iz Trsta zažvižgal k počitku prvega polčasa. Ta dva gola sta pekla igralce Umaga in trdili so se vseh 45 minut, da bi zenačili ali pa z močnimi celimi zmagali. A ni ni zalego. Zmanjšali so razliko v 15', druga pa jim ni uspela. Zmaga Brtonigle je zaslužena in je prila kot posledica velikega poleta in poštovitosti.

Pričakovani izid

PIRAN-STRUNJAN 3:1

Kljub poštovitosti obrambni Strunjan, je Piran daleč zopet dobil dve točki. Kot senca sledi Piran Arrigoniju in šaka samo nato, da bodo trenutno najboljši naredili napako, ki jih bo stala točka, s čemer bi se oni okoristili. Nedeljska zmaga je bila predvidena, saj Strunjan kljub temu, da postaja iz nedelje v nedeljo bolj, še vedno ne more po svoji kvaliteti tekmovali z najboljšimi. Prvi gol je padel iz enajstmetrovke; zabili ga je v 15' Fiumi. Razliko je podvojil deset minut kasneje Dapretto, zadnji

ISTRSKO OKROŽNO PRVENSTVO

Arrigoni B je po premočni igri odpravi štirimi goli razlike B moštvo Aureo iz Kopa. S polovico manjšim deficitom v golih je odpotoval iz Pirana Strunjan B; pot domov verjetno ni bila preveč prijetna, saj je težil igralce obeh dvojni poraz. Moštvo Solina je premagalo Ampeleo s 3:0.

ARRIGONI B - AURORA B 4:0		SOLINE - AMPELEO 3:0	
Piran B	2:0		
LESTVICA		LESTVICA	
Nardone	9 9 0 0 40 7 19		
Rdeča zvezda	8 5 2 1 17 8 12		
Arrigoni B	8 4 2 2 18 12 10		
Mezduza	9 4 2 3 14 12 10		
Soline	6 3 2 1 17 8 8		
Aurora B	7 3 2 2 15 13 8		
Strunjan B	8 2 0 6 11 17 4		
Ampeleo	8 1 1 6 9 19 3		
Parizian	7 1 1 5 8 22 3		
Piran B	7 1 0 6 6 25 2		

ŠPORTNI DNEVNIK

Prve večje letošnje skakalne tekme

Janez Polda na šestem mestu

V nedeljo popoldne so bile na skakalnici Berk Isel pri Immsbrucku velike mednarodne skakalne tekme, katerih so se udeležili najboljši avstrijski, finski, švedski, nemški, švicarski, italijanski in jugoslovanski skakalci. Zmagal je Avstrijec Bradl, ki ga poznamo še iz predvojnih planiških prireditel. Visoko sta se plasirala tudi Švicarja Tschannen in Daescher, ki sta še do nedavnega zasedajala za najboljšimi jugoslovanskimi skakalci. Janez Polda je zasedel šestost, do čim so ostali Jugoslovani za prvo deseterico. Vrstni red: 1. Bradl (A) 220,9 (74, 73); 2. Kharvick (Norv.) 216,1 (72, 70); 3. Tschannen (Svica) 213,0 (70, 69,5); 4. Daescher (Svica) 212,0 (70, 69,5); 5. Weiler (Nemčija) 211,3 (69, 72,5); 6. Janez Polda (J) 210,0 (69, 70,5); 7. Vainio (Finska) 210,0 (67, 68,5); 8. Karlsson (Sved.) 209,9 (67,5, 69); 9. Viljamaa (Finska) 209,1 (67, 68); 10. Tomasien (Norv.) 207,1 (64,5).

Po dveh neuspehih je v četrti tekmi v Carigradu jugoslovansko nogometno moštvo »Spartak« končno zmagovalo. Po zanemljivi igri je bil porazen protivnik turške »Fenerbahce« z rezultatom 3:2 (1:2). Glede na to, da so pozdravili jugoslovansko zmago.

Koledar mednarodnih prireditev za leto 1951, na katerih bodo nastopili Jugoslovani

FISAJ je izdelal koledar mednarodnih prireditev za leto 1951.

NOGOMET: mednarodna tekma Francija - Jugoslavija 6. februarja v Parizu. Istega dne se bodo v Lionu srečale B reprezentance. Dan pozeje bodo igrane v Bordeauxu mladinske reprezentance obeh držav. 24. junija v Beogradu proti Švici. Določiti je treba dan za tekmo proti Norveški in proti Avstriji. Istega dne, ko se bosta v Beogradu spoprijeli prvi moštvi Jugoslavije in Avstrije, bo tekma B reprezentance na Dunaju. 2. septembra proti Švedski. Jugoslovanska nogometna zveza je nadalje v pogajanjih z italijansko federacijo za tekmo, ki naj bi jo igrali v Italiji, datum pa bi bilo treba čim določiti.

LAHKA ATLETIKA: 1. aprila bodo nastopili jugoslovanski tekači na »Eku narodov« v Bruslju. Sredi junija bo v Atskari dvobojski meč moskva ekipama Turčije in Jugoslavije. Ob istem času bo v Bernu zensko srečanje med Jugoslovankami in Švicarkami. Najvažnejši dvobojski meč bo 16. avgusta, ko se bodo v Londonu pomerile moške ekipe Anglije in Jugoslavije. Istega dne je predvideno za ženske dvobojske tekme proti Italiji; tekma naj bi bila v Ljubljani; ali Zagrebu. 22. in 23. septembra priredbe Jugoslovani v Beogradu veliko lahkoatletsko tekmovanje.

PLAVANJE: dvobojski Jugoslavija - Francija od 15. do 20. avgusta v Zagrebu. V Beogradu žensko srečanje Jugoslavije - Avstrije, dočim do seniorske in juniorske tekme med omenjenima reprezentancama v Italiji. Določiti je treba datum in kraj plavalnega dvoboja proti Avstriji.

TENIS: od 26. do 30. januarja skandipavsko prvenstvo v Helsinkih. V marcu bodo tekmovali jug. teniški igralci na turnirjih po Rivieri. V maju dvobojski proti Avstriji za ženske in juniorske. Davisov pokal. Udeležba na turnirjih v Garsu in Wimbledonu. V avgustu bo tradicionalni mednarodni turnir v Opatiji.

SMUCANJE: najboljši smučarji na mednarodnem tednu v Garmisch - Partenkirchenu. Moška in ženska reprezentanca na tekmi v Grindelwaldu. Konec januarja bodo nastopili skakalci v Švici, alpski smučarji pa v Cortini d'Ampezo. V začetku februarja bodo bili Jugoslovani na mednarodni teden na

Chamonix in na tekme v Trbižu. Studentska reprezentanca bo smučala na mednarodnem študentskem tekmovanju v Badgasteinu. Jugoslovanska reprezentanca bo imela turnejo po Avstriji. Skakalci bodo nastopili na mednarodnem »Planinskem tednu«, ki bo od 7. do 11. marca. Jugoslovanski alpski smučarji bodo tekmovali na Kaninskem smuku, na slalomu pod Jalovcem in na Grossglocknerju v Avstriji.

KOLESTARSTVO: prva največja tekma bo cestna dirka Zagreb - Dunaj in nato ulični krilci na Dunaju. 8. junija bodo nastopili jugoslovanski kolesarji na eni izmed mednarodnih dirk v Italiji. Od 21. do 28. junija udeležba na dirki »Po Avstriji«, prav tako tudi na dirki »Po Luxemburgu«. Najboljši Jugoslovani bodo nastopili na diletanstnem svetovnem prvenstvu v Italiji. 29. septembra mednarodna gorska dirka na Vršiču. 30. septembra dirka »Okrog Blejskega jezera«. Sredi septembra bo tudi dirka »Po Hrvatski in Sloveniji«.

Priprave za Davisov pokal

MELBOURNE, 8. — Nemčija in Japonska, ki sta bili poročno sprejeti v mednarodno teniško federacijo sta prijavili svojo udeležbo na tekmovanju za Davisov pokal. Poleg njih so se do sedaj prijavile Avstrija, Italija, Jugoslavija, Holandska, Poljska, Švica, Izrael, Moraco, Južna Afrika, Velika Britanija in Indija. Prijave se sprejemajo do 31. januarja.

Še ena skakalna tekma

INNSBRUCK, 8. — Mednarodne skakalne tekme so dale naslednje rezultate: 1. Viljamaa 226 točk (82 in 75,5 metra); 2. Vainio Pauli (oba Finska) 220,2 točk (82 in 75,5 metra); 3. Kharvick Kjell (Finska) 220,2 (80,5 in 73 metra); 4. Karlsson (Svedska) 219,6 točke (81 in 72 metra); 5. Gehring Rudi (Nemčija) 215,4 točke (79 in 73,5 metra). Tekme so bile v Zeli am Ziller na Tirolskem.

Ameriški lahkoatletiči

BROOKLYN, 8. — Na drugi tekmi »dvorov« pri tej sezoni je mladi Hugo Malocco dosegel velik uspeh, s tem da je zmagal na 500 yrdov v času 57" pred Rhodonom iz Jamaike, Avstralcem Currottom, Mc Kenlejem itd.

Nov rekord Meškova

MOSKVA, 8. — Sovjetski plavalec Leonid Meškov je popravil svoj svetovni rekord na 100 metrov prsno. Progo je preplaval v 1'6". Nov rekord je bil postavljen v dvoboju Moskva - Leningrad - Ukrajina. Na stvar se bomo v prihodnjih dneh še povrnili.

Borac - vzh. Maroko 8-2

OUJDA, 8. — Jugoslovansko nogometno moštvo »Borac«, je premagalo izbrano enajstorico vzhodnega Maroka z rezultatom 8:2. Nasprotnik Jugoslovancev je bil v letu 1949 finalist za pokal Afrike.

Kordež zmagovalac na Pokljuki

Štirinšestdeset najboljših smučarskih tekačev je tekmovalo večeraj na Pokljuki. Na osnovni rezultate nedeljske tekme bodo določili jugoslovansko reprezentanco, ki bo tekmovala na zimsko šprtnem tednu v Garmischu. Zmagal je Matevž Kordež, za katerega pravi profesor Bertil Astrom, trener jugoslovanskih tekačev, da ne zaostaja ne po tehniki in niti po hitrosti za skandinavskimi specialisti te discipline. Tehnični rezultati: 1. Kordež Matevž (Kropa) 1:01,56; 2. P. ... Tone (Partizan) 1:03,14; 3. ... Tone (Partizan) 1:04,47; 4. ... Lado (Enotnost) 1:05,55; 5. Režič Janez (Rateče-Plan.) 1:08,04.

6. Kandare Franc (Stari trg)

1:06,42; 7. Knific Jože (Gregorčič) 1:07,12; 8. Hlebanja Zdravko (Part.) 1:07,44; 9. Sinko Braco (Partizan) 1:08,03; 10. Dežman Jože (Gorje) 1:08,26.

Lestvica

mednarodne namiznoteniske zveze

Mednarodna namiznoteniska federacija je izdala rang-listo najboljših posameznikov in moštev v letu 1950. Tablica je takale: Moški posamezniki: 1. Bergman (Anglija), 2. Sida (Madžarska), 3. Vana (CSR), 4. Soos (Madžarska), 5. Teresh (CSR), 6. Andreadis (CSR), 7. Leach (Anglija), 8. Hagenauer (Francija), 9. Erlich (Poljska), 10. Simons (Anglija). Ženske: 1. Rosenau (Romunija), 2. Farikas (Madžarska), 3. Szaz (Romunija), 4. Pritzi (Austrija), 5. Karpas (Madžarska), 6. Eliot (Škotska), 7. Shoham (ZDA), Hruskova (CSR), 9. Monness (ZDA), 10. Beregi (Svedska). Zenska moštva: 1. Romunija, 2. Madžarska, 3. Anglija, 4. ZDA, 5. Francija, 6. Avstrija, 7. Belgija, 8. Škotska, 9. Jugoslavija, 10. Švedska. Lestvica je v glavnem sestavljena dobro, zdi se nam pa, da bi med moškimi lahko uvrstili med prvo deseterico tudi Jugoslovana Harangozo, če ne tu di Dolinarja. Niuno mesto bi bilo za Hagenauerjem.

Šahovsko prvenstvo FLRJ vedno bolj zanimivo

Ob velikem zanimanju občinstva so odigrali v Ljubljani pet kol državne šahovske prvenstva. Prve igre so pokazale nenavadoč borbenost in tudi precejšnjo izmeničnost udeležencev. Preseneča slab start Pirca ki je bil težko nadoknadil izgubljene točke, kljub temu, da je mojšter za nenavadne podvige proti koncu turnirjev. Polozaj na tabeli si je popravi Fuderer, ki ni izgubil poguma po slabih uspehih prvih treh kol. Dobro se drže Puc, Rabar in mladinci Bertok. REZULTATI: II. KOLO: Bertok-Simonović 1:0, Gligorić - Majstorović 1:0, Matanović - Matanović 1:0, Fuderer - Fuderer 1:0, Ing. Vidmar - Ing. Vidmar 1:0, Karaklačić 1:0, Kozmar - Janosevič 1:0. Stanje po petem kolu: Gligorić, Puc, Rabar 3,5; Bertok 3 (1), Vidmar, Matanović, Trifunović - Kozmar, rami, Rabar - Udočević rami, Janosevič Karaklačić prekinjeno v nejasni poziciji, Milij - Puc 0:1. III. KOLO: Simonović - Matanović 0:1; Udočević - Janosevič rami, Fuderer - Gligorić 0:1; Andrei - Trifunović rami, Majstorović - Ing. Vidmar, Ing. Vidmar rami, Puc, Rabar rami, Kozmar 1:0, Nedeljković Bertok prekinjeno v dobjeni poziciji za Nedeljkovića, Kostić - Pirc prekinjena v rami poziciji IV. KOLO: Rabar - Kozmar rami, Gligorić-Kostić 1:0, Bertok - Fuderer rami, V. KOLO: Bertok rami, Majstorović - Milij 0:1, Fuderer - Matanović 1:0, Simonović - dr. Trifunović 0:1, Pirc-Gligorić rami, Nedeljković - Ing. Vidmar rami, Andrei - Rabar 0:1, Puc - Karaklačić 1:0, Kozmar - Janosevič rami. Stanje po petem kolu: Gligorić, Puc, Rabar 3,5; Bertok 3 (1), Vidmar, Matanović, Trifunović - Kozmar, rami, Rabar - Udočević rami, Janosevič Karaklačić prekinjeno v nejasni poziciji, Milij - Puc 0:1.

SVETOVNI NOGOMET V LETU 1950

je Albanija in Luksemburg ne bi izgubila, saj igralci Uga prvenstva sploh niso jemali resno; vsi časopisi so jih orisali kot trumo prešernih dečkov, ki so prišli na izlet v Brazilijo. Tudi njihove trenine je bilo porazno gledati; večina nikakor ni obvladala žoge. A bilo je res. Angliji so zares izgubili in kot da to ne bi bilo zadosti, so bili poraženi od Spanca in s tem dokončno izpadli iz finala.

neur je bil prepoln temperamentalnih gledalcev, ki niso stardli s sredstvi, ki je šlo za tem, da bi bil hrup večji; to je bilo seveda pred začetkom tekme. Po njej je vladal čudovit mir, samo nekaj bolničarjev je tekal od tribune do tribune in iskalo one, ki jim srce ni preneslo tako hude žalosti. Brazilija je namreč izgubila proti Urugvaj v 2:1.

Flavio Costa, trener brazilske reprezentance je bil v nevarnosti, da ga linčajo. Vsa general velja toliko časa, dokler zmaguje; žal velja isto tudi za nogometnega trenerja. Navleče vam torej Flavio, proti koncu igre nase zensko obleko, se enminkna, pograbl prvega otroka, ki ga stakne v svoji zbeži iz stadiona. V isto smer teče še druga ekipa. In na tem upam, da Costa pristopi k njej in reče: »Bil lahko malo podržal mojšter, sinka?« Pusti. Flavio, take stvari, odgovori druga ženska. Bilar je preobčutljiv atletski trener brazilske ekipe. To je šala, ki vam pa pokaže kako resno so Brazilijanci vzeli svetovno prvenstvo. Za tem so gostje odpotovali domov. Za Anglije se je govorilo, da so v krizl, dokončno je je nehalo govoriti o dobrih kvalitetah Italijanov, na ugledu pa sta pridobili Švedska in Jugoslavija.

Jugoslovane so imeli za najboljše v Evropi

Potem so Jugoslovani odšli na gostovanje na skandinavski polotok. Po dolgih letih so kot prvi ožli zmagovalci iz stoletnega skakalnega stadiona, nato za spremembo izgubili proti Fincem, pa zopet popravili slab vtis z igro proti Dancem. Vračanje najboljšega moštva je torej kazalo, da je rešeno. Švedska je bila najboljša evropska država na svetovnem prvenstvu, Jugoslavija je premagala na njenem terenu, poraz proti Fincem pa so opazovali smatrali le kot slučajno podcenjevanje slabšega nasprotnika.

Pojavlja se nova zvezda

Na vzhodu je začela vzhajati nova zvezda. Avstrija. V prvih treh tekmi leta, ki jih je odigrala na Dunaju, je prvo remizirala s Švico, premagala malo pred začetkom prvenstva z 1:0 Italijo, pozeje pa še Madžarsko s 3:3, ono Madžarsko, ki je bila strah in trepet mojštev sovjetskega bloka. Avstriji so bili edini, ki bi lahko ogrozili Jugoslavijo. Jugoslovani so si za tekmo proti Avstrijcem dobro nabrusili zobe; pekeli jih je poraz leta 1949 v Beogradu. Kljub temu je bil dunajski izlet za naše sosedo žalosten. Izgubili so s 7:2. Visoko pod nebo so se dvignile pri strokovnjakih akcije Avstrije: niti poraz proti Madžarski (4:3) jim ni škodoval kdove koliko, posebno ko so kmalu nato prebrčljivo premagali na Dunaju Dancs. Počasi so začeli poznavači obupati spomine na slavni Wunderteam, ki je pred dvajsetimi leti predstavljati strah in trepet vseh golmanov sveta, čigar napad ni prizanesel niti slavemu Zamori. Walter Nausch, nekdanji half tega slavnega moštva je uspel sestaviti enajstorico, ki je s starim avstrijskim sistemom, ki so ga po svetu imeli že za preživellega začela počasi stopati za svojimi slavilnimi predniki.

Od važnejših mednarodnih tekem, ki so jih potem do konca leta še odigrali po svetu, bi omenili samo dve, ki sta še bolj omajali nogometno slavo britanskega otoka. Jugoslavija je dosegla svoj največji povojni mednarodni uspeh s tem, da ji je uspelo zapustiti neporažena v Judonsko inčice; s tem se je Jugoslovija rehabilitirala za dunajski poraz, ki kljub važni tekmi pa je Avstrija dokončno trdila kandidatauro za najboljšo evropsko enajstorico; v Glasgowu je premagala škotsko z 1:0. S to tekmo je bil zaključena bogata sezona 1950.

Torej: Jugoslovani so najboljši evropski nogometaši.

Potem so Jugoslovani odšli na gostovanje na skandinavski polotok. Po dolgih letih so kot prvi ožli zmagovalci iz stoletnega skakalnega stadiona, nato za spremembo izgubili proti Fincem, pa zopet popravili slab vtis z igro proti Dancem. Vračanje najboljšega moštva je torej kazalo, da je rešeno. Švedska je bila najboljša evropska država na svetovnem prvenstvu, Jugoslavija je premagala na njenem terenu, poraz proti Fincem pa so opazovali smatrali le kot slučajno podcenjevanje slabšega nasprotnika.

Na vzhodu je začela vzhajati nova zvezda. Avstrija. V prvih treh tekmi leta, ki jih je odigrala na Dunaju, je prvo remizirala s Švico, premagala malo pred začetkom prvenstva z 1:0 Italijo, pozeje pa še Madžarsko s 3:3, ono Madžarsko, ki je bila strah in trepet mojštev sovjetskega bloka. Avstriji so bili edini, ki bi lahko ogrozili Jugoslavijo. Jugoslovani so si za tekmo proti Avstrijcem dobro nabrusili zobe; pekeli jih je poraz leta 1949 v Beogradu. Kljub temu je bil dunajski izlet za naše sosedo žalosten. Izgubili so s 7:2. Visoko pod nebo so se dvignile pri strokovnjakih akcije Avstrije: niti poraz proti Madžarski (4:3) jim ni škodoval kdove koliko, posebno ko so kmalu nato prebrčljivo premagali na Dunaju Dancs. Počasi so začeli poznavači obupati spomine na slavni Wunderteam, ki je pred dvajsetimi leti predstavljati strah in trepet vseh golmanov sveta, čigar napad ni prizanesel niti slavemu Zamori. Walter Nausch, nekdanji half tega slavnega moštva je uspel sestaviti enajstorico, ki je s starim avstrijskim sistemom, ki so ga po svetu imeli že za preživellega začela počasi stopati za svojimi slavilnimi predniki.

Od važnejših mednarodnih tekem, ki so jih potem do konca leta še odigrali po svetu, bi omenili samo dve, ki sta še bolj omajali nogometno slavo britanskega otoka. Jugoslavija je dosegla svoj največji povojni mednarodni uspeh s tem, da ji je uspelo zapustiti neporažena v Judonsko inčice; s tem se je Jugoslovija rehabilitirala za dunajski poraz, ki kljub važni tekmi pa je Avstrija dokončno trdila kandidatauro za najboljšo evropsko enajstorico; v Glasgowu je premagala škotsko z 1:0. S to tekmo je bil zaključena bogata sezona 1950.

Potem so Jugoslovani odšli na gostovanje na skandinavski polotok. Po dolgih letih so kot prvi ožli zmagovalci iz stoletnega skakalnega stadiona, nato za spremembo izgubili proti Fincem, pa zopet popravili slab vtis z igro proti Dancem. Vračanje najboljšega moštva je torej kazalo, da je rešeno. Švedska je bila najboljša evropska država na svetovnem prvenstvu, Jugoslavija je premagala na njenem terenu, poraz proti Fincem pa so opazovali smatrali le kot slučajno podcenjevanje slabšega nasprotnika.

SVETOVNI PRVAK URUGVAJ.

Vrednost držav ob koncu leta

Vestni red držav v letu 1950 bi bil takle:

1. Brazilija
2. Urugvaj
3. Argentina
4. Avstrija
5. Anglija
6. Škotska
7. Madžarska
8. Jugoslavija
9. Italija
10. Španija
Brazilija je pokazala brez dvoma mnogo boljše igrar kot oficialni svetovni prvak Urugvaj, ki ga pa ravno osvojeni naslov postavlja vsaj na drugo mesto, pred moščo Argentino, ki na svetovnem prvenstvu ni sodelovala. Za tremi južnoameriškim državami pride Avstrija, ki je izmed vseh evropskih držav pokazala najkonstantnejšo formo in uspeh. Na četrto mesto smo postavili Anglijo, ki kljub dekadenčni brez dvoma svoje mesto zasluži, če ne po svojih uspehih, pa vsaj po izredno visokem številu dobrih nogometašev, ki jih premore. Nekoliko manjša je vrednost Škotske. Madžarska, kot najboljša država izmed vzhodnih popolnoma zasluži tako visoko mesto. Jugoslavija bi zaslužila po letošnjih nastopih višje mesto, ko ne bi imela na vesti katastrofalnega poraza na Dunaju. Italija je letos izmed treh

stvu, kjer je tudi uspela igrati neodločeno z Urugvajem. Milimo pa, da je njen uspeh nerealen in slučajen, saj je vrsta evropskih držav, ki so jo, ali bile v stanju da premag